Ч. 26. Чернівцї, недїля дня 23. квітня (5. мая) 1895. Рочник XI.

БУКОВИНА

Передплата
на „Буковину" разом з ілюстр. додатком „Недїля" виносить:
на цїлий рік 10 зр — кр.
„ чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграницї 15 рублїв або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч.17.

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і недїлю.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини" находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Письма з Віднї.

Віден, 30. квітня, 1895.

(Теперішне положене коаліциї. — Робота обструкцийних елементів. — Реформа виборча і податкова. — Демонстрациї робітничі. — Справа вибору члена до суб-комітету виборчого).

Вісти, розсївані прасою опозицийною про нетривкість теперішної ситуациї полїтичної в нашій Долитавщинї, суть в переважній части пересадні. Тут на місци не роблять они враженя і компетентні круги ледви чи числять ся з ними. Опозиция воює сими вістями лиш у власнім партийнім інтересї, надіючись, що дискредитоване, хотя би і безосновне, буде в силї приспішити кризу, почім мала би слїдувати радикальна зміна системи і уґрупованя сторонництв — розуміє ся — в виключну користь елементів опозицийних.

Однакож положене коаліциї не єсть так невідрадне, яким би хотїла его мати опозиция. Коаліция, а з нею і нинїшний кабінет остоять ся так довго, як довго опозиция не подасть доказу фактами, що она була би в силї кермувати долею австрийских народів лучше від нинїшних сполучених сторонництв. По нинї доказу такого не дали нї молодо-Чехи, нї антисеміти, нї другі опозицийні фракциї. Молодо-Чехи мають на оцї передовсїм своє державне право, антисеміти поборюванє жидівскої переваги у Віднї, націонали нїмецкі з Штайнвендером на чолї зітхають лиш до Бісмарка, а социяльний демократ Перерсторфер не бачить в Австриї нїчого більше, крім питаня робітничого. Чи елементи ті, разом взяті, були би в силї поставити якусь спільну проґраму, годї й подумати...

Як перед феріями великодними так і по феріях опозицийні елементи думають лиш над средствами обструкцийними, сензацийними інтерпеляциями, наглими внесенями і над безпощадною критикою всего, що виходить від коаліциї. Мимо того робота парляментарна йде вперед. Кабінет реалізує постепенно поодинокі точки сеї проґрами, яку проголосив в падолистї 1893 р.

Дїло реформи податкової єсть тепер на порядку дневнім. Дискусия веде ся над оподаткованєм предприємств, з'обовязаних до прилюдного складаня рахунків. Позаяк ті предприємства находять ся переважно в руках капіталїстів та громадять ся по містах, то і не диво, що міскі посли беруть понайбільше участь в розправах, з наміренєм, щоб згадані грошеві предприємства устеречи по можности перед більшими тягарами. Однакож заходи їх не можуть мати великого успіху в виду того, що реформа податкова як раз стремить до висшого оподаткованя движимого капіталу, а обниженя податків реальних. Слизький і так капітал движимий мусить бодай в тій формі підпасти під шрубу податкову і надоложити той недобір в доходах державних, який повстане з облегчень, сподїваних в податку ґрунтовім, домово-клясовім і промислово-доходовім.

Що до реформи виборчої, то єсть річею певною, що она не застрягне посеред дороги. Субкомітет покінчив свої роботи вже 23. квітня. Результат нарад можна було вправдї подати зараз до прилюдної відомости, але правительство не зробило сего нарочно, щоб доказати робітникам, що оно не боїть ся тих демонстраций, які мають наступити 1. мая із сторони робітників віденьских в користь загального права голосованя. Всї вісти проте, мов би то правительство або нинїшна більшість парляментарна не щиро думали з реформою виборчою, суть просто з воздуха взяті.

Завтрішні демонстрациї робітничі (на 1. мая) мають бути устроєні на більші розміри. Аранжери раді би зібрати над 10.000 робітників на просто-

З ЖИТЯ.

(Весняні думки).

Так менї надоїли міскі порохи уличні, що жду на дощ, мов каня, а навіть більше, як каня, бо она собі горою лїтає, де пороху нема, а я, смертний, серед порохів по земли мушу ходити і завидувати всім, що жиють на лонї природи. Сегорічний місяць квітень показав ся крайним опозиционістом. Не знати, чому й зве ся він у нас квітнем, коли в нім нїчо або мало що цвило, і не знати чому в пословицю війшла змінчива квітнева погода, коли сегорічний квітень не скропив землї нї каплинкою води з неба, тілько збивав вітрами тумани пороху і не мав більше нїчо до роздачі, тілько суховію...

Звичайна річ, о що попередники не постарали ся, того не мають зразу і наслїдники, тілько мусять дорабляти ся. Не постарав ся квітень о зелень, отже початок мая дуже скупий на ню. Деж, як де, а що найменче на „зеленій" Буковинї повинно бути зелено (борони, Боже, тілько не в головах)! Отже й тут доволї сїро, а не зелено! Але хмара іде, дощик буде, рушить ся земля — і настане правдивий поетичний май, котрому треба добре придивити ся і ужити его, бо на него треба все ждати майже цїлий рік.

Весна, то наче любов; почнеш її критично розбирати, фільозофічно поясняти всї з'явища, і весь чар її пропаде; коли-ж станеш дивити ся на ню очима поета, — то трава і цьвітки, листє і сьвітло видасть ся тобі чарівним, одушевляючим. Лише поетичні душі збільшають наші засоби чутя і уяви; а фільозофи записують лише в інвентар і сортують наші чутя і думки. Волю я поетів з їх серцем і фантазиєю, та от хочу подати кілька уваг, чому нам весна подобає ся і мимоволї притім мушу покинути поетичні пориви.

Найбільший чар весни лежить у тій грі наших думок, до котрої дають причину весняні з'явища. Без сумнїву першим з'явищем весни — се краса її. Коли по непривітній зимі ясне сонце з голубого неба сипне животворним проминем на землю, коли сїрі поля покриють ся сьвіжою, милою для ока зеленю і квітками, а пташки засьпівають весняних веселих пісень, то ми нераз, і не маючи ясної думки про се, відчуваємо якусь безмежну радість, котру тілько й уміємо оправдати словами: „якеж бо се гарне! невимовно гарне!"

Але, щож є властиво красне? Після теперішних понять, краса як з'явище єсть просто діланєм воздуха на око і ухо, так само як мягке або тепле єсть діланєм воздуха на змисли дотику, запах — діланєм воздуха на нерви нюхові. Одностайні, чисті площі, на приклад: зелений моріг, синє спокійне озеро або голубе тихе небо, поле засипане білим снїгом суть для ока приємні без нїчого иньшого. Так само сьвітло, ясність око волить більше як темноту, котру зносить хиба яко тїнь при сьвітлї. Кажемо: красний день коли він ясний, а погана ніч, коли она темна. Такі причини краси суть головними підставами до нашого відчуваня, а чому они на наше око так ділають, сего не можемо собі пояснити так само, як того, чому всї тїла падуть на землю і чому вапно кипить, коли его зілляти водою. Весна вертає нам сьвітло, зелень, квітки і сьпів пташок, тому й будить в нас чутя весняні, котрі у простїйших натур, на пр. у дїтий, доходять нераз до високого степеня.

Але в людий старших, осьвічених, радість весняна походить не так зі згаданих елементарних причин, як більше з того, що іменно ті гарні з'явища весняні будять ріжнородні думки і рефлексиї, в більшій части приємні. Стань раненько і глянь на рожевий круг сонця на горизонтї, на сю пишну ватру небесну, — полетиш думкою в ту сторону і не стямиш ся, як ти душею промчав мілїони миль, покинувши свою порошинку-землю. Такі з'явища не будять в нас ніяких страстий, а дають поважну думку і найчистїйшу втіху. Глянь на тихе, голубе, весняне небо і пригадай собі осїнне, чорними хмарами застелене небо, а зараз відчуєш, хоч не зрозумієш причини, що тобі радісно на серцю, а думка твоя утоне в безкраїм блакитї. Сей злет думки понад сїру щоденщину робить радість весняну тривкою. Пригадай собі сїре, одностайне поле в марті, і глянь в маю на пишну зелень навкруги, а мимохіть прийде тобі думка, що в природі нїчо не гине, що покійники дають житє наслїдникам, хоч би й не таким самим, як они. А дальше сила і повнота житя, сьвіже здоровлє всякого твору весни нагадує чоловікови найкрасші бажаня его і будить та розвиває охоту до житя. Навіть чоловік, котрий не застановляв ся над своїми враженями, мимоволї на вид весни нагадає собі свою молодість, здоро-

рони від університету по белярію, ту демонструвати перед парляментом, а відтак в походї удатись до пратеру. Задумано навіть, як говорять, провокувати полїцию, так, щоб і кров потекла. Однакож в виду того, що проєкт наміреної демонстрациї вже нинї звісний навіть в подробницях, можна надїятись, що орґани безпеченьства заздалегідь перебють діло.

Нинї зібрав ся комітет реформи виборчої, щоб на місце уступившого бар. Діпавлїого вибрати одного члена до субкомітету. Однакож вибору не переведено і то з вини опозициї. На 36 членів явилось ледви 25, а з тих 16 віддало голос на посла Лупула, члена клюбу ґр. Гогенварта. Голова комітету, ґр. Коронїні, замітив однакож, що 16 голосів не становить абсолютної більшости і відложив вибір — без потреби — на слїдуюче засїдане.

(Посол Романчук інтерпелював 30. квітня предсїдателя субкомітету реформи виборчої, ґрафа Коронїнього в напрямі, о скілько реформа виборча поступила вперед. Однакож цїкавий інтерпелянт мусїв вдоволитись відповідию, що ухвали субкомітету поки-що заховані ще в тайнї, хоч через кілька днїв предложить їх субкомітет цїлому комітетови виборчому. Щоб не допустити до доповняючого вибору одного члена субкомітету на місце уступившого бар. Діпавлїого, опустили Чехи а з ними і пос. Романчук засїдане і здекомплєтовали єго. Великий героїзм в дрібній справі та ще більша якция політична, хоч на скрізь неґативна!)

Можу вам також донести, що кабінетови нинїшному не грозить нїяка кріза. Хоч по фериях великодних голошено широко, мов то становище ґр. Вурмбранда захитане через падене проєкту удержавненя зелїзницї полудневої, то і сї слухи затихають поволи.

Віденъ, 1. мая, 1895.

Клюб ґр. Гогенварта порішив на нинїшнім засїданю своїм піддержати солїдарно в палатї посольскій три внесеня пос. Дав. Абрагамовича, змагаючі до того, щоби реформою податковою прийти в поміч упадаючому рільництву. Перше внесенє дотикає контінґенту податкового. Контінґент сей має бути зменшений з 37·5 мілїонів зр. на 35 мілїонів. Друге внесенє стремить до того, щоби податок ґрунтовий обчисляв ся на будуче в високости не 22·7% від чистого доходу катастрального, як бувало доси, а лиш в високости 21%. Трете внесенє гласить: Недобір в податку ґрунтовім в однім краю коронн м покриває ся поборами з других країв коронних, рівномірчо розложеними". В сей спосіб одержать хлїбороби Галичини та Буковини значні полегші вже через ті три внесеня. А до того наступить полегша і через намірені реформою звороти з надвишки доходів, як і через опуст 10% податку ґрунтового а 12% податку домово-клясового, котрий то послїдний покривав наш хлїбороб лиш з доходів з ґрунту свого. Клюб руский, розуміє ся, піддержить також згадані внесеня в повнім обємі.

Розходить ся тепер лиш о позискане лївиці для сего проєкту, що єсть і імовірним, позаяк цїла реформа податкова опирає ся на тихім компромісї межи аґрарнстами а заступниками великого капіталу на осно і do ut des. Обниженє контінґенту податку ґрунтового було для Галичини тим конечнїйше, позаяк довголїтний досьвід поучив, що при найлучших зборах річних не мож було з Галичини стягнути весь на ню припадаючий контінґенг податку ґрунтового, мимо того, що з Галичини брано значні суми в формі проценту проволоки і екзекуцій податкових.

Для тих полїтиків, що нинї майже механїчно критикують коалїцию, ідучи за голосом праси опозицийної, буде ся обставина доказом, що їх гадки хибні. Коалїция нинїшна більше дбає про стан селяньский, як давнїшний Ring ґр. Таффого, взагалї, як всї давнїйші правительства. Наколи-ж зважимо, що за часів коалїциї Русинам буковиньским та галицким давались значні уступства і на полї розвою національного, то здорово мислячий полїтик мусить прийти до пересьвідченя, що нинїшне правительство можна сьміло піддержувати, не мірячи єго лок тем полїтики ческої, або взагалї полїтики опозицийної.

Перегляд полїтичний.

До Fremdenblatt-у доносять з Кольониї: Після петерсбурского кореспондента Köln. Ztg. має вже в недалекім часї наступити іменоване одного з великих князїв намістником у Варшаві. Тим то й поясняє ся дотеперішна резерва ґр. Шувалова.

В румуньскім парляментї і сенатї зложили лїберальні меньшости всї свої мандати. Президент палат заявив, що сей крок противить ся порядкови і длятого не можна їх взяти до відомости. Мінїстер для справ заграничних заявив, що мнимої підстави для того кроку нема, а противзаконність правительственних заряджень могли лїберали вiзнати вже й перше, а не аж при кінци сеї сесиї.

З Одеси доносять, що в послїдних днях були там великі розрухи студентскі. Ректора унїверситету зневажено а кількох полїциянів покалїчено. В наслїдок того відбули ся численні арештованя як студентів так і иньших людий.

Справа хіньско-японьска путає ся чим раз більше. Хіна не хоче ратифікувати договору з Японом, а правительство хіньске покликало всїх віцекоролїв і командантів т. зв. чорних горугов до Пекіну. З Льондону доносять, що Сполучені держави постановили не виступати в обороні інтересів Япаня. Зачувати знов, що межи Японом а Анґлїєю єсть тайна умова, після котрої мають Японцї по якімсь часї відступити Анґлїї острови Пескадоре. -- Загально дивували ся, чому Нїмеччина вмішала ся в ту справу. Про се пишуть до Standard-у: Один з найзнаменитших нїмецких мужів державних каже, що Нїмцї не могли допустити, щоби Росия і Франция самі зміняли договір японьско-хіньский після своєї вподоби. Погляд, мов-би услівя мира не були шкідливі для інтересів нїмецких, зовсїм хибний, з тих условий затаїли важні точки аж до ратифікациї мира. Анґлїя буде Богу дякувати, що Нїмеччина, котрої інтереси на всхідній Азиї суть більше зближені до інтересів Анґлїї, як до інтересів Росиї і Франциї, буде мати голос в сїй справі. Зачувати, що то кн. Бісмарк мав дорадити, щоби Нїмеччина вмішала ся.

Дрібні вісти.

Преосьв. митрополит Силрвестер, обходить власне сегодня десятьлїтні роковини вступленя на митрополичий престол галицкий. При сїй нагодї зазначуємо, що преосьв. митрополит єсть, по вірменьскім архиепископі Ісаковичу, найстаршим в епископстві з між галицких епископів. Митрополит Сильвестер єсть вісїмнайцятий рік епископом, отже перевизшає найстаршого латиньского епископа аеп. Моравского о три роки.

Іменованя. Приватний доцент др. Журавский іменований надзвичайним професором математики в краківскім унїверситетї.—Львівский ц. к. висший суд іменував практиканта д-ра Вайсельберґера авскультантом на Буковинї.

Іспит конкурсовий парохіяльний відбуде ся в Станїславові 29. і 30. мая; а іспит з дяківства для дяків і кандидатів дяківских дня 31. мая с. р.

Преосьв. епископ Куїловский вернув 30. квітня до Станїславова.

Вечерок в честь Тараса Шевченка відбув ся в женьскій школї видїловій в Станїславові. Відчит мав о. Абрисовский, катехит видїлової школи; сьпіви і декламациї випали дуже гарно. Кромі учениць Русинок і Польок на вечерку явили ся учительки і кілька достойників з міста.

О. Теодот Шанковский, всїми люблений і поважаний парох катедральний в Станїславові, лежить від кількох місяців хорий.

Руска Бесїда в Станїславові поміщена від 1. мая с. р. при улицї Третього мая число 2. в партері.

вле і молодечі пориви, коли тимчасом осїнь нїяк не збудить у нїм таких почувань, а навпаки нагадає єму „всяческую суєту“, старість, недугу, пропавші надїї і смерть.

Хто сумнїває ся, чи справдї весняні думки мають такий важний вплив на осуд весняної краси, нехай спитає сам себе, чи в осени лїс зі своїм зівялим, золотавим і рожевим листем, осьвіченим лагідним сонцем, не робить так само гарного і сильного вражіня, як зазеленївший лїс на веснї? А таки на десять людий девять скаже, що єму лїс на веснї більше подобає ся, як лїс в осени. І справедливо. Бо краса лежить не в тім, з чого она складає ся, а в тім, які думки і вражіня будить, чи приємні і одушевляючі, чи сумні і пригнетаючі. Краса весняна будить в нас житє, пориви, бажаня і радість, коли тимчасом в осени і розважний фільозоф не оборонить ся перед нахилом до задуми. Що то з того, що він скаже: „все в природї тілько зміняє ся і се листє, що нинї з дерева впало, лишило натомісць завязки на сьвіже листє, котре з весною розвине ся“ — коли тимчасом зівяле листє наведе і єго на думку: „Чоловіче, що думаєш і відчуваєш, ти помреш, а нїякі атоми, що з тебе відтак повстануть, не возьмуть для себе нїчого з твоєї душі і ума!“ А нам наше „я“ таке дороге! ми так раді би, щоби оно не пропало!

Такі осїнні думки нам не можуть бути милі, ми їх радо позбуваємо ся. Отже хоч би краса осїнна і яка була імпонуюча (а она в нашій Руси звичайно більше впадає в очи, як весняна), то таки з'явища осїнні нагадують нам на приклад: громаду старців над могилою, а тимчасом з'явища весняні громадку цвитучих, роскішних, пустотливих дїтий, або — як хто хоче — веселих дївчат, що радують душу і серце зогрівають.

Виходить з того всего таке: Кождий чоловік має то частїйше то рідше хвилї оптимізму і песимізму, як до чиєї вдачі. Песимістом, звістно, ледви чи хто хоче бути; всякий рад би дивити ся на сьвіт весело і старає ся о се, коли тілько може. Весна настроює нас оптимістично, осїнь песимістично; а обі наводять нам на думку найвисші загадки житя; але-ж весна будить у нас рівночасно надїю, що бодай небавом ті загадки нам роз'яснять ся на радість і хосен. Тому весна подобає ся, тому ми єї любимо. Не диво, що весна пора любови і не диво, що весняні вечери при сьпіві соловія — то пора найлюбійших сходин, пора мрій і надїй... Ми тодї відживаємо і жиємо повним житєм. Не пора на веснї сумувати; радше памятаймо слова поета:

Весно, що за чудо ти
Твориш в моїй груди?
Чи твій поклик з мертвоти
Й серце к жизнї будить?

Чудний звук мя зве кудись,
Киче -- тут то, ген то:
„Встань, прокинь ся, пробудись!
Vivere memento!“

* * *

Конкурси. Буковиньский видїл краєвий розписує конкурси на посади громадских писарів для громад Іванківцї, Неполоківцї і Оршівцї з урядовим місцем в Оршівцях і для громад Чінків, Кулївцї і Василев з урядовим місцем в Василеві. Петенти мають виказати ся, що мають що найменьше 24 роки, австрийске горожаньство, знають руску і нїмецку мову і що здали іспит на громадских писарів. Речинець на першу посаду 15. май, а на другу 20. май с р. — Розписано також конкурси на посади: учителя при триклясовій народній школї в Старих Брошківцях з викладовою мовою рускою, волоскою і нїмецкою; старшого учителя в Бобівцях з рускою мовою викладовою; учителя в Коштешитах з викладовою мовою рускою і волоскою; учителя і підучителя при пятьклясовій школї в Сторожинцях з викладовою мовою рускою, нїмецкою і волоскою; учительки при дївочій школї в Сторожинцях з викладовою мовою рускою, нїмецкою і волоскою; учителя в Слободзії-Комарештах з рускою викладовою мовою; двох учителїв в Низших Станівцях н. Ч. з рускою викладовою мовою; учителя в Жадові з рускою мовою. Речинець для подань 1. лат. червня с. р.

Головний руский комітет виборчий ухвалив на засїданю дня 19. н. ст. квітня с. р. на місце помершого о. В. Ільницкого і виступивших членів д-ра К. Левицкого і А. Дольницкого покликати на дійстних членів оо. Ст. Юрика і Е. Гузара і п. К. Паньковского. Крім того коептував радника суду п. Т. Реваковича. Відтак відчитано і передискутовано насившї з деяких повітів письма, обговорювано подрібно справу дальшої орґанїзациї повітової і поручено в тих справах президиї переписати ся з мужами довірия. Всякі письма в справах виборчих належить писати або на адресу: Ол. Барвіньский у Відни (Parlament) або Впр. О. Л. Туркевич крилошанин і ректор у Львові (ул. Коперника 36)

Чим воюють у нас противники політичні? Від довшого часу т. зв. опозицийна праса руска силує ся понизити в очах рускої суспільности керманичів нашого політичного житя, пускаючи в сьвіт всякі неможливі і невірні вісти. Именно проти п. Барвіньского звернула опозиция всї свої заходи. Так н. пр. репортер „Дѣла", котрий був лише на початку зборів „Руского товариства педаґоґічного", подав зовсїм невірне справозданє з тих зборів, силкуючись виснувати недовірє учительства до бувшого голови сего товариства, котрий далеко ще перед зборами заявив видїлови, що вибору до нового видїлу не може приняти. — Кореспондент віденьский „Дѣла" мимо виразного запереченя п. Барвіньского в тій часописи, що він не був на засїданю „кола польского" для інформаций в справах реформи податкової, впевняв таки, що він від одного члена „кола" о тім довідав ся. Тимчасом і та інформация зовсїм хибна, бо п. Барвіньский вже по скінченім засїданю „кола" вступив до тої-ж салї, щоб викликати звідтам д-ра Плажека, з котрим мав говорити в справі закона о конкуренциї церковній. — В часї Великодня аж на Подїлю загомонїла вість, що п. Барвіньский небезпечно недужий без виходу! Що деяким людцям було-б се вельми бажане, о сїм не сумнїваємо ся, а заразом додумуємо ся, звідки виходять такі поговори. — Недавно „Дѣло" подало вість, що п. Барвіньский уступив з видїлу „Просьвіти" і тим самим зложив уряд заступника голови, „мотивуючи се станом свого здоровля". Редактор „Дѣла", котрий є членом видїлу міг був докладно поінформувати ся, що п. Б. яко мотив подав, що не може так займати ся справами товариства „Просьвіта" як би сего було потреба, особливо від смерти голови д-ра Огоновского, позаяк п. Б—ий значну часть року проживає по за Львовом, а і без того має доволї занятий парляментарних, а стан здоровля не позваляє єму так посьвятити ся товариству, якби сего вимагали єго справи. Се-ж зовсїм що иньшого. Бідна опозиция, котра аж таких мізерних средств мусить хватати ся! — Можемо подїлити ся з земляками вістию, що хоч п. Б—ий мусить вельми берегти своє здоровлє з поради лїкарів, однак і дальше не перестане займати ся справами товариства Шевченка, шкільними і політичними.

Наукове Товариство імени Шевченка перенесло свою канцелярию і бібліотеку до дому „Просьвіти" в ринку під н-ром 10, на другім поверсї. Канцелярия друкарнї і книгарня остають ся в давнім місци при улици Академічній число 8.

З „Просьвіти". На 33-ім звичайнім засїданю головного видїлу товариства „Просьвіта" дня 30. квітня с. р. під проводом о Ол. Тороньского полагоджено між иньшими отсї важнїйші справи: 1. Принято внесенє д-ра К. Левицкого в справі заряду закупленого „Просьвітою" дому: Заряд дому „Просьвіти" провадить головний видїл товариства — при помочи комітету адмінїстрацийного, в склад котрого входять голова (взглядно єго заступник) і два члени головного видїлу товариства (комітет той радить, ухвалює і предкладає свої внесеня головному видїлови товариства в справах: винайму і виповіди льокалїв, перебудованя, розкладу, направ в адаптациї дому, як також у всїх тих справах, котрі мають бути порішені головним видїлом товариства) а при помочи канцеляриї, касієра і контрольора товариства. Канцілярия товариства полагоджує звичайні біжучі справи адмінїстрацийні: стягає чинші, оплачує припадаючі податки і рати позичкові, а взагалї виконує ухвали головного видїлу. До комітету адмінїстрацийного належить тепер о. Тороньский яко заступник голови, дир. Вас. Нагірний і п. Кость Паньковский; директором канцеляриї єсть д-р К. Левіцкий, касієром проф. П. Огоновский, а контрольором вибрано на місце о. Тороньского члена видїлу п. Григ. Врецьону 2. Порішено дві вичерпані вже книжочки премійні видрукувати наново правописию шкільною. 3. Еміґрантів до Бразилії, котрих виселкою займає ся товариство св. Рафаїла, ухвалено даром надїляти книжочками „Просьвіти", щоби на далекій чужинї не забували о рідній земли. (Дуже розумна ухвала!) 4. Принято 25 нових членів.

Страшне убийство. З Праги доносять, що там швець Франц Червенка забив сокирою свою жінку і тяжко ранив свою тринайцятьлїтну доньку. Він був перше здібним і працьовитим, але відколи зачав запивати ся, не було дома супокою. По убійстві замкнув хату, а сам утїк. Донька померла в наслїдок пятьох ран на голові. Червенку арештовано.

Затроїли ся. В Сороцку, скалатского повіта, бавило ся над потоком шестеро дїтий і виловили в водї якийсь корінь подібний до морхви. Дїти подїлили єго поміж себе і з'їли та наслїдки були страшні. Всї шестеро затроїли ся і лише завдяки перебуваючому в Сороцку ботанікови п. Мацієвскому удало ся троє з них вирятувати; других троє, що, як здаєть ся, за богато з'їли сеї отруї, не можна було відратувати і они померли. Корінь, що дїти найшли, був переступень (bryonia alba), сильна отруя.

Великі огнї. Дня 24. квітня о годинї 4-ій по полудни вибух огонь в місточку Фирлїєві і знищив 30 загород; погоріла також почта. Огонь був грізний, бо будинки стояли густо, а що люди потратили притомність, то мало хто ратував. Почало горіти від війтової шопи; здаєть ся, що — як то звичайно буває — завинили тут дїти, а радше ті родичі, що полишали дїтвору без нагляду дома, а самі пішли в поле. Сикавка громадска згоріла, отже як би не дїдич, котрий сам прибув з сикавкою та своєю радою та енерґією змушував людий до ратованя огневи не можна би було дати ради. Шкода около 25.000 зр., а лиш один господар був обезпечений і то мабуть сам аґент „Днїстра". — В Луцї під Самбором знищив пожар в ночи з 26. на 27. квітня 22 господарств а близько 60 будинків. Все те згоріло майже в одній хвили. Суд і жандармерия не згоріли. Між иньшими погорів ад'юнкт судовий і мав значну шкоду. — Село Підсадки коло Львова погоріло 27. квітня майже до тла, бо лишило ся всего 4 хати з цїлого сїлця. Погорів також двір ґр. Стан. Баденього. Огонь постав в наслїдок неосторожности двірского нарібка, що кинув папірос в солому. При сильнім вихрі поміч була майже не можлива. — Великий пожар навістив село Конюшки мостиского повіта, дня 24. квітня. Погоріло 17 господарств. Шкода 8500 зр. Двох погорілцїв було обезпечених на 300 і 350 зр. — Минувшого тижня згоріли в Чернївцях шість хат. Хоч страж огнева старала ся всїми силами ратувати, то мусїла обмежити ся на охорону сусїдних хат, щоби й ті не погоріли. Позаяк ті хати по більшій части не було обезпечені, то зачали зберати складки для погорівших. Шкода виносить 17.500 зр.

Мадярска кров. Немила пригода трафила ся одному з угорских послїв. На двірци зелїзничім в Сентес подибав він жупана Кольомана Матефіого, котрого з якихсь там причин в своїх бесїдах на засїданях соймової комісиї адмінїстрацийної нападав; отже щоби пімстити ся, жупан вдарив посла в лице.

Шукають останків давних Мадярів. Не раз то чути в угорскім соймі в промовах посольских спомини з давної історії Мадярів. Сею історию заінтересували ся ширші круги і от тепер виїхав угорский посол до сойму ґр. Євгений Зічі з Будапешту дорогою на Львів на Кавказ в товаристві кількох учених. Ґр. Зічі хоче на Кавказї глядати останків давних Мадярів, або народів споріднених з Мадярами. Подорож потреває шість місяців і буде ґрафа коштувати 80.000 зр.

Француські жарти. Віддавна вже люди, що не мають лїпшої роботи, слїдити за тим, яке вереме товаришить великим мужам в їх подорожах. Бідний Карно мав страшенний „пех" під тим взглядом; де він появив ся, там дощ лляв як з коновки. Очивидно старають ся тепер дійти до того, під якими метеорольоґічними з'явисками віббувають ся подорожі президента Фора. І от потверджає Journal de Rouen з цїлою повагою на підставі даних статистичних, що появленє Фора побільшує всюда число „радісних випадків" в родинах. Чи сим зробили Форови велику приємність, сумнїваємо ся. Не знаємо навіть, чи від тепер подорожі Фора не будуть будити скорше переполох, як радість в родинах. З другої сторони не було би нїчого дивного, коли-б француский парлямент на підставі зібраних згаданою ґазетою дат, а також з увзгляднєнєм упадаючого зросту великого народу, наказало би Форови безнастанно їздити по Франциї... Ну, й може прийти до того, що матери в тім краю на питанє дїтий про малих братиків чи там сестер, мусять сказати, що то не бузьок а Фор приніс ту дрібноту.

Смертр піякя. Дня 16. квітня найдено при дорозї ведучій з присїлка Загадки до Стремильча, в брідскім повітї, трупа мужчини, що лежав в калужи звернений лицем до землї. В помершім розпізнано Аполинария Крайчого, господаря з Стремильча, чоловіка 50-лїтного, котрий, як справджено, вертав 15. квітня в ночи від брата з Загадки до Стремильча пяний. По дорозї упав в глубоку калужу і там утопив ся.

Підпалене місто. З Будапешту доносять, що в місточку Падраґ, вешпримского комітату, згоріло 280 домів. Місточко було підпалене з шістьох сторін.

Зіткненє кораблїв. З Одеси доносять про страшне нещастє: Російский корабель „Коцебі" зіткнув ся 12 верств від Торхан-Кут з російским пароходом воєнним „Пендераклїя". „Коцебі" зараз потонув. „Пендераклїя", хоч сама значно ушкоджена, вирятувала 37 осіб залоги „Коцебі", але три люди залоги і два подорожні утопили ся. Се нещастє повстало з неуваги на правило, щоби завсїгди держати ся на право.

Ґустаф Фрайтаґ. Як ми в телєґрамі в однім з попередних чисел писали, помер в Вісбаденї нїмецкий писатель Ґустав Фрайтаґ. Знаний він зі своїх романів „Soll und haben" „Die verlorene Handschrift" і прегарного циклю (8) романів „Die Ahnen". В минувших лїтах був він і редактором, а в політицї було єго ідеалом: „Сконцентрована Нїмеччина, сполучена в приязни з сильним самостійним цїсарством австрийским, без котрого Нїмеччина не може бути".

Нове використуванє біцикля. Зауважено дуже часто в Ахенї їздця, котрий мов вихор переїжджаючи попри цловий уряд витав завсїгди урядників чемненьким „Щасть Боже". Але що-

би можна лїпше відповісти на те повитане, сїв один урядник і собі на біцикль і ну-ж за тим панком. Результат: Здїгнав біциклїста і виловив 5 кільо мяса контрабанди. „Щасть Боже“!

Американьска пригода. Одна американьска ґазета оповідає таку пригоду: Недавно на малїй стациї Дорес о 12 ій годинї в ночи пятьох розбишак вдерло ся на машину в хвили, коли поїзд рушив зі стациї і грозячи револьверами приказали машинїстови здержати поїзд. Машинїст, що з переляку не міг зараз задержати машини, трохи не утратив житя, бо один з розбишаків стрілив до него, але на щасте хибив. Кондуктор, що не чув стрілу, прийшов дізнати ся, длячого поїзд задержано. Розбишаки користаючи з сеї нагоди, звязали єго. Відтак зажадали, щоби урядник в пакунковім возї отворив двері, а коли сей не хотів того зробити, виважили їх. Однако се не на богато придало ся, бо огнегревалої каси не могли розбити, а в ваґонї були самі мало вартні річи. Тогдї пустили ся напастники до особових ваґонів і тут обрабували подорожних на 300 долярів готівки, богато годинників і перстенів. Заким побуджені з першого сну подорожні встигли погадати о оборонї, щезли розбишаки на скорих конях. Хоч нїхто не пізнав розбишак, то загально догадували ся, що шайцї мусів проводити звістний злочинець Дік Ніґер. Начальник місцевої полїциї пустив ся безпроволочно в погоню з розбишаками і на другий день по полудни удало ся єму дійстно попасти на їх слїд. Побачивши се, розбишаки позлазили з коний і почали стріляти. В бійцї убито одного розбишаку, а двох ранено. В убитім розпізнано відтак згаданого Діка Ніґера, за зловленє котрого була визначена нагорода 5000 долярів. Найдено при нїм мішок з дорогоцїнностями, зрабованими подорожним.

Для навіщених землетрясенєм мешканців Люблянн призначив галицкий виділ краєвий 1000 зр. — Комітет, завязаний для збираня жертв, зібрав доси 32 000 зр. Датки виливають щезло від країв, міст, институций і поодиноких осіб.

Війскові справи. До резервових справ війскових приходять сего року резервісти з асентерункових років 1886, 1888 і 1890, доповняюча резерва з асентерункових років 1886, 1888 1890, і 1892, вкінци всї ті однорічні охотники, котрим за-для опізненя однорічної служби позістало меньше нїж сім лїт резерви. —Після певних вістий буде цїсар сего року на маневрах корпусів Германштадт і Темешвар. Шеф ґенерального штабу фельдцайґмайстер Бек обʼїздив сими днями околицю помежи Бросс а Бануфі-Гуняд в полудневім Семигород, тож імовірно там випадає центр маневрів. — У Відни за дозволом мінїстерства війни отворено на наддунайских полях т. зв. Zwischenbrück, осьми-тижневі вправи военних польних пекарень. До вправ будуть покликані однорічні охотники, фреквентанти школи інтендатури военної, ученики школи фельдфеблїв і шкіл вправ на підофіцирів інтендантури.

Ощадний Бісмарк. В деяких ґазетах німецких розписували ся широко про милу несподїванку, яку зробив Бісмарк студентам, що єму складали желаня у Фрідріхсруге; він именно обдарував кождого з них на памятку того дня медалем. Відразу всї ґазети замовчали про сей подарунок. Чому оно так? Коли придивили ся близше тим медалям, побачили там вичекані числа років 1815—1885. З того виходить, що ті медалї лишили ся були з сїмдесятьлїтного ювілею і тепер Бісмарк роздав їх в память вісїмдесятьлїтного ювілею в роцї 1895. Се не злий жарт, але обожателям Бісмарка він не до смаку.

Мілїонова спадщина для Єзуїтів. Недавно помер мілїонер Джентіль в Месинї і записав цїлий свій маєток єзуїтови ґрафови Месини. Свояки помершого роблять подянє неважности того запису.

Помер. В Чернівцях помер Іван Оганович дїдич з Бесарабії і тесть бар. Юрія Василька, в 63 роцї житя.

ТЕЛЄҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Відень, 3. мая. „Politische Correspondenz“ констатує, що деякі заявленя президента мінїстрів Баньфіого на інтерпеляцию посла Теренього, яке становиско займає правительство супротив промов віденьского нунция Алярдіого, суть не зовсїм точні і правдиві. З того вийшли непорозуміня.

Будапешт, 4. мая. Будапештеньскі ґазети доносять, що Банфі вчера відїхав до Відня по короткій нарадї з декотрими мінїстрами і членами лїберальної партиї. Подорож наступила з власної волї, а не на покликанє. Банфі хоче в справі становища правительства супротив подорожи і промов Алярдіого порозуміти ся з мінїстром Кальноким, а евентуально справу предложити цїсареви. Демісия угорского мінїстерства неминуча.

Будапешт, 4. мая. Pester Lloyd твердить разом з иньшими будапештеньскими ґазетами і Neue Fr. Presse, що мінїстер Кальнокі подав ся до димісиї, коли дістав вість про ту інтерпеляцию і про таку відповідь Банфіого; але доси та вість не потверджує ся.

Видає і за радекцию відповідає Осип Маковей.

З друкарні Г. Чоппа.